

О'ZBEKISTONDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI QO'LLAB- QUVVATLASHNING IJTIMOY-IQTISODIY AHAMIYATI

Xusanova Nargiza Farxod qizi

Buxoro davlat pedagogika instituti, 3-bosqich talabasi

E-mail: nargizahusanova47@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlashning ijtimoiy va iqtisodiy ahamiyati tahlil qilinadi. Mamlakatda ayollarni iqtisodiy faoliyatga jalb etish, ularning tadbirkorlik salohiyatini rivojlantirish va bandligini oshirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, ayollar tadbirkorligining jamiyatdagi o'rni, ularning iqtisodiy mustaqilligi va ijtimoiy faolligini oshirishdagi roli yoritiladi. Maqolada mavjud muammolar va ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ham beriladi.

Kalit so'zlar: Ayollar tadbirkorligi, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish, bandlik, gender tengligi, iqtisodiy mustaqillik, O'zbekiston, qo'llab-quvvatlash dasturlari.

Kirish

O'zbekistonda ayollar tadbirkorligini rivojlantirish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biriga aylangan. Ayollarni iqtisodiy faoliyatga jalb etish, ularning tadbirkorlik salohiyatini oshirish va bandligini ta'minlash orqali jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga erishish maqsad qilingan. Bu borada qabul qilingan qonunlar, dasturlar va tashkil etilgan institutlar ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlashga xizmat qilmoqda.

Ayollar tadbirkorligining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati

Ayollar tadbirkorligi nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy jihatdan ham muhim ahamiyatga ega. Ayollarni tadbirkorlikka jalb etish orqali:

- Bandlik darajasi oshadi: Ayollar o'z bizneslarini tashkil etish orqali nafaqat o'zlarini, balki boshqa ayollarni ham ish bilan ta'minlaydi.
- Iqtisodiy mustaqillik ta'minlanadi: Ayollar o'z daromad manbaiga ega bo'lish orqali oilaviy va jamiyatdagi mavqeini mustahkamlaydi.

- Ijtimoiy faollik oshadi: Tadbirkor ayollar jamiyatdagi muammolarni hal etishda faol ishtirok etadi, ijtimoiy loyihalarni amalga oshiradi.
- Gender tengligi rivojlanadi: Ayollarni iqtisodiy faoliyatga jalb etish orqali erkaklar va ayollar o'rtasidagi tenglikka erishish mumkin.

O'zbekistonda ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar

O'zbekistonda ayollar tadbirkorligini rivojlantirish bo'yicha quyidagi chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda:

- “Tadbirkor ayol” assotsiatsiyasi faoliyati: 1991 yilda tashkil etilgan ushbu assotsiatsiya ayollarni tadbirkorlikka jalb etish, ularni o'qitish va qo'llab-quvvatlash bo'yicha faoliyat yuritmoqda. Bugungi kunda assotsiatsiya 17 mingdan ortiq tadbirkor ayolni birlashtirgan.
- Davlat dasturlari: “O'zbekiston-2030” strategiyasi doirasida 2025 yilda 635 ming xotin-qizlarni kasb-hunarga o'qitish va ularning bandligini ta'minlash vazifasi belgilangan.
- Moliyaviy qo'llab-quvvatlash: Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish uchun imtiyozli kreditlar, subsidiya va grantlar ajratilmoqda. 2025 yil yanvar oyida 11 ming 43 nafar xotin-qizga 708,9 milliard so'm kredit ajratilgan.
- Xalqaro hamkorlik: BMT Taraqqiyot dasturi, YeXHT, USAID kabi xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda ayollar tadbirkorligini rivojlantirish bo'yicha loyihalar amalga oshirilmoqda.

Ayollar tadbirkorligining rivojlanishiga to'sqinlik qiluvchi omillar

Ayollar tadbirkorligining rivojlanishiga quyidagi omillar to'sqinlik qilmoqda:

- Moliyaviy resurslarga cheklangan kirish: Ayollar ko'pincha kredit olishda qiyinchiliklarga duch keladi.

- Tadbirkorlik bo'yicha bilim va ko'nikmalarning yetishmasligi: Ayollar orasida biznes yuritish bo'yicha yetarli bilimga ega bo'lmaganlar ko'p.
- Ijtimoiy stereotiplar: Jamiyatda ayollarning faqatgina uy ishlariga mas'ul deb qaralishi ularning tadbirkorlik faoliyatini cheklaydi.
- Huquqiy va institutsional to'siqlar: Ba'zi hollarda ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlovchi huquqiy asoslar yetarli emas.

Tavsiyalar

Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish uchun quyidagi tavsiyalarni amalga oshirish zarur:

- Moliyaviy qo'llab-quvvatlashni kengaytirish: Ayollar uchun imtiyozli kreditlar, grantlar va subsidiya dasturlarini kengaytirish.
- Ta'lim va malaka oshirish: Ayollarni tadbirkorlik bo'yicha o'qitish, treninglar va seminarlar tashkil etish.
- Huquqiy asoslarni mustahkamlash: Ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlovchi qonun va me'yoriy hujjatlarni takomillashtirish.
- Ijtimoiy ongni o'zgartirish: Ayollarning iqtisodiy faoliyatdagi o'rnini targ'ib qilish, stereotiplarni bartaraf etish.

Xulosa

O'zbekistonda ayollar tadbirkorligini rivojlantirish ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning muhim omillaridan biridir. Ayollarni tadbirkorlikka jalb etish orqali bandlik darajasi oshadi, iqtisodiy mustaqillik ta'minlanadi va jamiyatdagi ijtimoiy faollik kuchayadi. Mavjud muammolarni bartaraf etish va ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish orqali O'zbekistonda barqaror rivojlanishga erishish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ismoilova, S. (2023). Ayollar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlashning huquqiy-ijtimoiy asoslari. University Research Base.

2. Botirova, H.O. (2023). O‘zbekistonda ayollar tadbirkorligi: iqtisodiy imkoniyatlarni kengaytirish muammolari va imkoniyatlari. Mehnat iqtisodiyoti va inson kapitali ilmiy jurnali.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi. (2025). O‘zbekistonda ayollar bandligi va tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlashning yangi imkoniyatlari. O‘zA.
4. BMT Taraqqiyot dasturi. (2021). Xotin-qizlar tadbirkorligi mamlakatimiz iqtisodiy farovonligi va ijtimoiy taraqqiyotining yuksalishi omilidir. UNDP Uzbekistan.
5. Tadbirkor ayollarni qo‘llayotgan tashkilot endi xalqaro maqomda. (2023). Yuz.uz.